

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ІНТЕРАКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З УЧНЯМИ ЗА ТРАДИЦІЙНИХ УМОВ НАВЧАННЯ

У статті проаналізовано особливості психологічної готовності майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями за традиційних умов навчання. Враховуючи дані аналізу досліджень психологічної готовності до професійно-педагогічної діяльності, серед комплексу особистісних якостей, важливих при організації інтерактивної взаємодії з учнями, було виділено мотиваційний, когнітивний та праксичний компоненти. На основі результатів емпіричного дослідження виявлено, що переважна більшість досліджуваних майбутніх педагогів (63,0%) мають середній рівень психологічної готовності до інтерактивної взаємодії з учнями. Високий і низький рівні цієї готовності зафіксовано приблизно у однакової кількості досліджуваних (19,5% та 17,5% відповідно).

Ключові слова: майбутній учитель, інтерактивна взаємодія, психологічна готовність, мотиваційний, когнітивний, праксичний компоненти, рівень готовності.

В статье анализируются особенности психологической готовности будущих учителей к интерактивному взаимодействию с учащимися в традиционных условиях обучения. Учитывая данные анализа исследований психологической готовности к профессионально-педагогической деятельности, среди комплекса личностных качеств, важных для организации интерактивного взаимодействия с учениками, были выделены мотивационный, когнитивный и практический компоненты. На основе результатов эмпирического исследования установлено, что преобладающее большинство испытуемых будущих педагогов (63,0%) имеют средний уровень психологической готовности к интерактивному взаимодействию с учащимися. Высокий и низкий уровни этой готовности зафиксировано приблизительно у одинакового количества испытуемых (19,5% и 17,5% соответственно).

Ключевые слова: будущий учитель, интерактивное взаимодействие, психологическая готовность, мотивационный, когнитивный, практический компоненты, уровень готовности.

Постановка проблеми. Суттєве значення в осмисленні особливостей інтерактивної взаємодії вчителя з учнями мають

теоретичні положення про природу, механізми, чинники соціальної взаємодії й спілкування (Б.Г. Ананьєв, Г.М. Андрєєва, О.О. Бодальов, Л.С. Виготський, О.М. Леонтєв, Б.Ф. Ломов, В.В. Москаленко, В.М. Мясіщев); результати досліджень психологічних основ педагогічного спілкування і взаємодії (О.О. Леонтєв, І.Д. Бех, І.П. Булах, Л.В. Долинська, В.А. Кан-Калік, С.Д. Максименко, Л.О. Савенкова, В.А. Семиченко, Т.Д. Щербан, Т.С. Яценко). Водночас, психологічні умови інтерактивної взаємодії вчителя з учнями не були предметом окремих досліджень, що й зумовило вибір теми дослідження.

Мета статті – спираючись на результати емпіричного дослідження, проаналізувати особливості психологічної готовності майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями за традиційних умов навчання.

Основні результати. У психологічних працях (Г.М. Андрєєва [1, с.129-132], Н.Ю. Бутенко [2, с.375], Б.Ф. Ломов [6]). В.В. Москаленко [7, с.170-174], Л.Е. Орбан-Лембрик [8, с.216] стверджується існування особливого різновиду міжособистісної взаємодії, пов'язаної із організацією спільної діяльності та її розгортанням. У контексті нашого дослідження доцільно розглядати міжособистісну взаємодію як аспект спілкування, спрямований на організацію спільної діяльності та її продуктивне виконання.

Інтерактивна взаємодія – різновид міжособистісної взаємодії, що забезпечує організацію та виконання спільної діяльності, відзначається високою мірою взаємоузгодженості, взаємопов'язаності, взаєморозуміння її суб'єктів; виступає в єдності ділової та особистісно-емоційної (духовної) сторін та спричиняє активізуючий вплив на особистість її учасників.

Інтерактивна взаємодія забезпечує виконання групою людей соціально значущої спільної діяльності, передбачає їх об'єднання навколо спільної мети. Механізмами інтерактивної взаємодії виступають взаєморозуміння, координація та узгодження.

Впровадження інтерактивної взаємодії у педагогічний процес передбачає здатність вчителя до виконання ролей організатора і учасника такої взаємодії з учнями. Теоретичний аналіз досліджень, що виявляють якості вчителя, необхідні для виконання ним ролей організатора і учасника інтерактивної взаємодії з учнями, дозволив нам визначити структуру психологічної готовності вчителя до такої взаємодії.

Розроблення проблеми психологічної готовності майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями передбачає з'ясування питання про її структуру, як систему взаємопов'язаних складових.

Аналіз праць, присвячених питанням структури психологічної готовності до професійно-педагогічної діяльності, показує неоднозначність їх вирішення. (О.В.Винославська [3], М.І.Дьяченко, Л.О.Кандибович [4], Л.М.Карамушка [5], О.О. Орлова [9], Л.О.Савенкова [10], О. С. Тарнавська [11] та ін.).

Враховуючи дані аналізу досліджень психологічної готовності до професійно-педагогічної діяльності, ми вважаємо, що серед комплексу особистісних якостей, важливих при організації інтерактивної взаємодії з учнями, доцільно вирізняти більш широкі, узагальнені, які ми позначили як мотиваційні, а також конкретні якості-уміння, названі нами праксичними. Ми також враховували роль когнітивної складової – системи знань учителя, що становлять теоретичну основу для реалізації ним інтерактивної взаємодії з учнями.

Мотиваційний компонент становить глибинну психологічну основу готовності педагога до інтерактивної взаємодії з учнями. Він спирається на загальні морально-етичні якості педагога, його професійну культуру, педагогічний світогляд, згідно з якими педагог бачить себе у системі суспільних зв'язків та розуміє свою місію у поєднанні людей: дітей і батьків, старшого і молодшого поколінь, дітей і педагогів, дітей і громадян суспільства тощо.

Когнітивний компонент психологічної готовності майбутнього вчителя до інтерактивної взаємодії з учнями включає ті якості мислення (гнучкість, швидкість, продуктивність), які дозволяють співвідносити між собою та узагальнювати різні погляди, підходи, думки, властиві учням. Майбутньому вчителю також необхідні загальні знання психологічних особливостей педагогічної взаємодії та педагогічного спілкування у різних їх напрямках, що охоплює цілісне інтерактивне середовище у навчально-виховному процесі.

Праксичний компонент психологічної готовності майбутнього вчителя до інтерактивної взаємодії з учнями представлений як система вмінь і навичок педагогічної взаємодії, педагогічного спілкування, організації та рефлексії спільної діяльності з учнями та між учнями.

Виявлення особливостей психологічної готовності майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями проводилось за допомогою анкети "Самооцінка готовності майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями", опитувальника "Ціннісні орієнтації особистості", анкети "Ставлення майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями", методики СМДО Л.М.Собчик (шкала "Реальна продуктивність інтелекту"), аналізу документів обліку академічної успішності студентів, самооцінювання і

взаємооцінювання інтегративних та організаторських умінь, методики “П’ять факторів” (шкала “Готовність до співпраці”).

У дослідженні взяли участь 120 студентів четвертого курсу факультетів іноземної філології, української філології та журналістики, історичного і природничого.

Проаналізуємо розподіл досліджуваних за рівнями показників мотиваційного компонента. Рівні орієнтованості студентів на партнерство і співпрацю розподілились таким чином. Студенти з високим рівнем такої орієнтованості становили 20,8% від загальної кількості досліджуваних; із середнім рівнем – 70,8% , із низьким – 8,4 % .

Було зафіксовано, що студентів із високим рівнем показника “ціннісна орієнтація на взаємодію” виявилось 21,7% , із середнім – 71,6% , із низьким – 6,7% .

Розподіл досліджуваних за показником “ставлення до інтерактивної взаємодії”, визначеного за допомогою анкети “Ставлення майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями”, був таким: 16,7% досліджуваних студентів показали високий рівень, 67,5% – середній та 15,8% – низький.

Співвіднесення рівнів за окремими показниками мотиваційного компонента психологічної готовності майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями показує, що переважна більшість студентів мають середній рівень зазначених показників. Найбільш високим рівнем у досліджуваних (21,7 %) відзначається такий показник, як ціннісна орієнтація на взаємодію. Менш вираженим є високий рівень орієнтованості на партнерство і взаємодію (20,8 %). Зрештою, найрідше зустрічається високий рівень ставлення студентів до інтерактивної взаємодії (у 16,7 % досліджуваних). Водночас, найбільш виражений низький рівень показників мотиваційного компонента психологічної готовності майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями спостерігається щодо ставлення до інтерактивної взаємодії з учнями, яким відзначається 15,8 % опитуваних.

Порівняно нижчий рівень розвитку в студентів показника “ставлення до інтерактивної взаємодії з учнями” та водночас його висока значущість для формування мотивації майбутніх педагогів до впровадження інтерактивної взаємодії з учнями спонукали нас зробити поглиблений аналіз відповідей студентів на питання анкети “Ставлення майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями” за такими показниками, як модальність ставлення, характер оцінок студентами інтерактивної взаємодії вчителя з учнями при вирішенні професійних завдань, рівень суб’єктивної складності організації інтерактивної взаємодії з учнями.

Студенти з високим рівнем ставлення (16,7% досліджуваних) відзначаються його позитивною модальністю, вважають інтерактивну взаємодію з учнями умовою ефективного вирішення своїх професійних завдань, зазначають, що такій взаємодії слід приділяти якомога більше уваги під час навчальних та виховних занять. Студенти переконані, що для учня вчитель повинен бути партнером. З точки зору цих студентів, інтерактивна взаємодія з учителем відповідає потребам і очікуванням самих учнів, які охоче включаються у неї. На їхню думку, в інтерактивній взаємодії вчителя з учнями створюються: більш сприятливі умови для виявлення учнями своєї активності, що позитивно впливає на їхній розвиток; в учнів покращуються показники пізнавальних психічних процесів, зростає мотивація самовиявлення, здатність співпрацювати без зайвих суперечок. При оцінці складності організації вчителем інтерактивної взаємодії з учнями студенти з позитивним ставленням до інтерактивної взаємодії зауважують, що вона досить складна, але зручна, дозволяє також більш об'єктивно та інтенсивно оцінювати досягнення учнів.

Студентів з середнім рівнем ставлення до інтерактивної взаємодії з учнями (67,5% досліджуваних) характеризує невизначена модальність. Вони вважають цю взаємодію ефективною лише у деяких ситуаціях, утруднюються у порівнянні традиційних та інтерактивних форм взаємодії з учнями, не орієнтовані на збільшення уваги вчителя до інтерактивної взаємодії з учнями, вважаючи достатнім її вміст у традиційному навчанні. Студенти з таким ставленням вбачають себе у взаємодії з учнем, насамперед, у ролі авторитетної особи. Інтерактивна взаємодія з учителем, на думку цих студентів, приваблює учнів не завжди, а залежно від завдання. Студенти розрізняють окремі переваги інтерактивної взаємодії вчителя з учнями стосовно впливу на виявлення ними своєї активності, на їх розвиток, на процес оцінювання їх досягнень. Вважають, що показники пізнавальних психічних процесів учнів в умовах інтерактивної взаємодії значно не змінюються; мало впливає вона і на взаємини між учнями. В організації вчителем інтерактивної взаємодії з учнями студенти не вбачають труднощів, зауважують, що вона проста.

Студенти з низьким рівнем ставлення до інтерактивної взаємодії з учнями (15,8% досліджуваних) вважають таку взаємодію малоефективною для вирішення своїх професійних завдань, тому вказують, що такій взаємодії слід приділяти менше уваги під час навчальних та виховних занять. Вони переконані, що для учня вчитель повинен бути зразком для наслідування, хоча це і обмежує

простір для самовиявлення дітей. На думку цих студентів, учні неохоче включаються в інтерактивну взаємодію з учителем. Вплив інтерактивної взаємодії вчителя з учнями на розвиток останніх оцінюється як негативний, оскільки учні мають менше можливостей для виявлення своєї активності, для свого розвитку, для отримання оцінок за свої досягнення. Низький рівень ставлення студентів відзначається негативною модальністю. Вини вважають, що в учнів в умовах інтерактивної взаємодії погіршуються показники пізнавальних процесів, зростає кількість суперечок і конфліктів між ними. Крім того, на їхню думку, таку взаємодію вчителю складно організувати, тому збільшувати її вміст у традиційному навчанні не варто.

З'ясування розподілу студентів за рівнями окремих показників мотиваційного компонента психологічної готовності до інтерактивної взаємодії з учнями дозволило визначити інтегральний рівень цього компонента. З цією метою було обчислено середне арифметичне кількісних значень показників на кожному з рівнів. Так, високий рівень мотиваційного компонента після обчислення середнього арифметичного та заокруглення зафіксовано у 19,7 % досліджуваних, середній – у 70,0 %, низький – у 10,3%.

Рівень когнітивного компонента психологічної готовності майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями визначався за кількісними значеннями таких показників, як продуктивність інтелекту (гнучкість, швидкість, послідовність мислення), академічна успішність з психолого-педагогічних дисциплін, рівень спеціальних знань з питань інтерактивної взаємодії.

За рівнями продуктивності інтелекту, визначеними за допомогою методики “Реальна продуктивність інтелекту”, досліджувані студенти розподілились так: високий рівень – 19,2 %, середній – 76,7 %, низький – 4,1 %.

Розподіл рівнів показника “академічна успішність з психолого-педагогічних дисциплін”, визначеного за допомогою аналізу документів обліку академічної успішності студентів, був таким: 26,7 % досліджуваних студентів віднесені до високого рівня, 60,0 % – до середнього та 13,3 % – до низького.

Стосовно розподілу рівнів показника “спеціальні знання з питань інтерактивної взаємодії” було зафіксовано, що високий рівень властивий для 24,2%, середній – 58,3 %, низький – 17,5 % досліджуваних студентів

Аналіз результатів засвідчує відмінності у показниках знань студентів порівняно із рівнем продуктивності мислення. Так, якщо високий рівень загальних знань про спілкування і взаємодію має 26,7%, а спеціальних – 24,2% досліджуваних, то високий рівень

продуктивності мислення відзначено лише у 19,2%. Водночас, студентів із середнім рівнем продуктивності мислення більше (76,7%), ніж студентів із середнім рівнем як загальних (60,0%), так і спеціальних (58,3%) знань про інтерактивну взаємодію. Студентів із низьким рівнем продуктивності мислення значно менше (4,1%), ніж студентів із низьким рівнем загальних (13,3%) та спеціальних знань (17,5%). Як відомо, показник продуктивності мислення виступає інтегральною якістю, яка визначає гнучкість, швидкість, послідовність мислительних процесів, необхідних для виділення і співвіднесення особистістю різних поглядів, до їх узагальнення. Таким чином, студенти з високим та середнім рівнем спроможні до узгодження різних поглядів, думок, позицій, що природно виникають під час обговорень, дискусій в інтерактивній взаємодії з учнями. Водночас, високий рівень продуктивності мислення властивий менше чверті студентів, що свідчить про наявність у багатьох опитаних більш чи менш серйозних утруднень у процесі співвіднесення і узагальнення різних думок. Турбує також те, що досить значна частина опитаних мають низькі рівні знань про інтерактивну взаємодію.

Студенти з високим рівнем спеціальних знань розуміють сутність інтерактивної взаємодії, правильно визначають її вплив на розвиток особистісних якостей та вмінь учнів, добре орієнтуються в особливостях процесу інтерактивної взаємодії з учнями порівняно з індивідуальними формами роботи, мають глибокі знання стосовно організації інтерактивної взаємодії. Водночас, значна кількість досліджуваних виявляє відчутні прогалини у знаннях про інтерактивну взаємодію з учнями. Вони важко вирізняють відмінності інтерактивної взаємодії з учнями у порівнянні з індивідуальними формами роботи та з іншими видами взаємодії. Характерною є підміна понять, коли будь-які контакти вчителя з учнями трактуються такими студентами як інтерактивна взаємодія. Отже, ці студенти не орієнтовані на спеціальну організацію інтерактивної взаємодії, вважають її наявною і без їхніх зусиль.

Найменш обізнаними зі спеціальними знаннями стосовно інтерактивної взаємодії з учнями виявляються студенти з низьким рівнем готовності до такої взаємодії. Водночас, значна частина з цих студентів мають середній рівень спеціальних знань і, здавалось би, теоретично підготовлені до їх використання, але внаслідок недостатнього розвитку інших компонентів (мотиваційного та практичного) психологічної готовності до інтерактивної взаємодії з учнями ці студенти відчувають значні труднощі у реалізації відповідних знань на практиці.

На основі розподілу студентів за рівнями окремих показників когнітивного компонента психологічної готовності до інтерактивної взаємодії з учнями був визначений загальний рівень цього компонента. Після обчислення середнього арифметичного кількісних значень показників на кожному з рівнів та заокруглення зафіксовано, що 23,4% досліджуваних знаходиться на високому рівні когнітивного компонента; 65,0% – на середньому; 11,6% – на низькому.

Практичний компонент психологічної готовності майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями був проаналізований за показниками рефлексивних, інтегративних та організаторських умінь студентів, визначених за допомогою методики “Готовність до співпраці” та взаємооцінювання інтегративних та організаторських умінь.

Розподіл рівнів показника “рефлексивні уміння” був таким: 10,0% досліджуваних студентів показали високий рівень, 45,0% – середній та 45,0% – низький.

Рівні показника “інтегративні уміння” розподілились таким чином: 19,2% досліджуваних студентів знаходяться на високому рівні цього показника, 59,2% – на середньому та 21,7% – на низькому.

За показником “організаторські уміння” 16,7% досліджуваних студентів показали високий рівень, 57,5% – середній та 25,0% – низький.

Як свідчить порівняння результатів, найслабше розвиненими у студентів є рефлексивні вміння стосовно процесу інтерактивної взаємодії з учнями. Тільки 10,0% досліджуваних мають високий рівень цих умінь, а середній і низький – по 45,0% досліджуваних. Це говорить про те, що студенти відчують значні труднощі у регулюванні цього процесу, у використанні способів його активізації та прийомів подолання перешкод взаємодії.

Інтегративні та організаторські вміння розвинені приблизно на однаковому рівні. Якщо високий рівень інтегративних умінь відзначено у 19,2% досліджуваних, то такий же рівень організаційних – у 16,7% досліджуваних. Натомість, низький рівень інтегративних умінь визначено у 21,7%, а організаційних – у 25,0% досліджуваних.

Водночас, практичний компонент (як показують вище зазначені результати) виявляється найменш розвиненою складовою психологічної готовності майбутніх учителів до інтерактивної взаємодії з учнями.

Цікаво також співвіднести результати взаємооцінювання студентами інтерактивних умінь з їх самооцінками. Свій рівень

умінь, визначений за самооцінкою, змогли підтвердити не всі студенти. Оцінки товаришів виявились нижчими за ті, що студенти виставляли самі собі. Так, найвищий бал отримало всього 15,0% досліджуваних (за самооцінкою 25,2%), середній – 54,2% (за самооцінкою – 64,3%), низький – 30,8% (за самооцінкою – 10,5%). Такі результати підтверджують особливу актуальність формування у студентів інтерактивних умінь, що побудоване на більш критичній самооцінці їх рівня з виокремленням помилок і недоліків. Тому у змісті формувальної роботи потрібно відвести достатньо часу для практикуму, під час якого студенти будуть організовувати інтерактивну взаємодію, самі включатись в її процес та аналізувати її наслідки.

Узагальнення даних стосовно рівнів окремих показників практичного компонента психологічної готовності до інтерактивної взаємодії з учнями дозволило визначити розподіл студентів за рівнями цього компонента. 15,3% досліджуваних знаходиться на високому рівні практичного компонента; 53,9% – на середньому; 30,8% – на низькому.

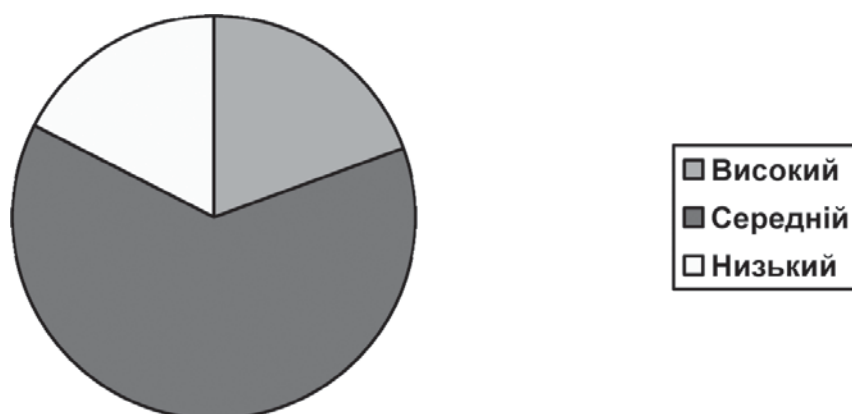

Рис. 1. Розподіл студентів за інтегрованими рівнями їх психологічної готовності до інтерактивної взаємодії з учнями

Якщо порівняти між собою рівні окремих компонентів психологічної готовності до інтерактивної взаємодії з учнями, то можна відзначити переважання середнього рівня всіх компонентів: мотиваційного, когнітивного і практичного. Найбільш розвиненим є когнітивний компонент психологічної готовності до інтерактивної взаємодії з учнями (його високий рівень мають 23,4% досліджуваних). Найслабше розвиненим у майбутніх учителів є практичний компонент (його високий рівень зафіксовано у 15,3% досліджуваних, а низький – у 30,8%).

Розподіл студентів за інтегрованими рівнями психологічної готовності до інтерактивної взаємодії з учнями здійснювався на

основі обчислення середнього арифметичного кількісних значень розподілу студентів за рівнями окремих компонентів (мотиваційного, когнітивного, праксичного) цієї готовності (рис. 1).

Отже, виявлено, що переважна більшість досліджуваних майбутніх педагогів (63,0%) мають середній рівень психологічної готовності до інтерактивної взаємодії з учнями. Високий і низький рівні цієї готовності зафіксовано приблизно у однакової кількості досліджуваних (19,5% та 17,5% відповідно).

Висновки та перспективи. Майбутні педагоги за традиційних умов навчання у виші показали певний рівень готовності до інтерактивної взаємодії з учнями, що дає їм можливість здійснювати таку взаємодію далеко не у повному обсязі. Існують значні резерви у підготовці майбутніх учителів, актуалізація яких могла б значно покращити показники їхньої психологічної готовності до інтерактивної взаємодії з учнями. При цьому слід враховувати, що студенти отримують досить глибокі знання з питань інтерактивної взаємодії з учнями, адже найбільш розвиненим є когнітивний компонент цієї готовності. Досить добре вони мотивовані й до інтерактивної взаємодії з учнями, усвідомлюють її значення. Найбільшої уваги потребує розвиток у майбутніх учителів практичних умінь і навичок інтерактивної взаємодії з учнями.

Встановлений у ході емпіричного дослідження розподіл студентів за рівнями їх психологічної готовності до інтерактивної взаємодії з учнями, а також чинники цієї готовності зумовлюють подальшу роботу над визначенням змісту формульовального експерименту.

Список використаних джерел

1. Андреева Г.М. Социальная психология / Г.М.Андреева. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1988. – 432 с.
2. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні: [Підручник] / Н.Ю.Бутенко. – К.: КНЕУ, 2004. – 383 с.
3. Винославська О.В. Зміст моделі психолого-управлінського консультування працівників навчальних закладів з проблеми ефективної міжособистісної взаємодії /О.В.Винославська// Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – № 3. – С. 1-3.
4. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. Психологические проблемы готовности к деятельности / М.И.Дьяченко, Л.А.Кандыбович. – Мн.: Университетское, 1976. – 176 с.

5. Карамушка Л.М. Психологія управління закладами середньої освіти: [Монографія] / Л.М.Карамушка. – К.: Ніка-Центр, 2000. – 332 с.
6. Ломов Б.Ф. Особенности познавательных процессов в условиях общения /Б.Ф.Ломов // Психологический журнал. – 1980. – №5. – С.26-42.
7. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу: [Навч. посіб.] / В.В.Москаленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 448 с.
8. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: [Посібник] / Л.Е.Орбан-Лембрик. – К.: Академвидав, 2003. – 448 с.
9. Орлова Е.А. Развитие готовности к педагогическому общению у будущих учителей начальных классов: Автореф. дисс... канд. психол. наук: 19.00.07/Е.А.Орлова; Минский пед. ин-т им. А.М.Горького. – Минск, 1991. – 20 с.
10. Савенкова Л.О. Професійне спілкування майбутніх викладачів як об'єкт психолого-педагогічного управління / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана. – К.: КНЕУ, 2005. – 209 с.
11. Тарнавская А.С. Формирование психологической готовности студентов университета к педагогической деятельности в школе: автореф. дисс... канд. психол. наук: 19.00.07 / А.С.Тарнавская; НИИ психологии УССР. – К., 1991. – 19 с.

The article considers the peculiarities of future teachers readiness to interactive cooperation with pupils in condition of traditional preparing. On the basis of analysis of investigation data of future teachers readiness to professional and pedagogical activity we differentiated motivational, cognitive and practical components of such readiness. The empirical data show that the majority part of future teachers (63/0%) has average level of readiness to interactive cooperation with pupils. High and low levels of this readiness were at 19,5% and 17,5% of future teachers accordingly.

Keywords: future teacher, interactive cooperation; psychological readiness; motivational, cognitive and practical components, level of readiness.

Отримано: 4.03.2012 р.